

Kopja Informali ta' Sentenza

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
NOEL CUSCHIERI**

Seduta tal-31 ta' Jannar, 2008

Citazzjoni Numru. 2613/1998/1

Kawza fil-lista: 24

**A B
vs
D C**

Il-Qorti,

Rat l-att tac-citazzjoni li permezz tieghu l-attrici ppremettiet u talbet hekk:

Billi l-attrici izzewget lill-konvenut D C f' cerimonja religjuza fil-knisja Parrokjali ta' Marsascalea fit-30 ta' Settembru 1984 (Dok. A).

Kopja Informali ta' Sentenza

Billi l-kontendenti waqfu jikkoabitaw flimkien f' Mejju tas-sena 1993, izda qatt ma fformalizzaw is-separazzjoni tagħhom b' sentenza jew b' kuntratt ta' separazzjoni.

Billi z-zwieg hekk ikkontrattat mill-kontendenti gie dikjarat null b' sentenza mogħtija minn dina l-Qorti fis-16 ta' April 1997 fil-kawza fl-ismijiet A C vs D C (Citazzjoni Numru FD 384/93), liema sentenza għaddiet f' res judicata billi l-appell illi kien gie originarjament intavolat mill-attrici gie minnha cedut. (Dok B).

Billi għalkemm b' effett tal-annullament taz-zwieg tagħhom, l-komunjoni ta' l-akkwisti għa ezistenti bejn il-kontendenti giet terminata, l-istess kontendenti ma qasmux tali gid komuni.

Billi l-konvenut interpellat sabiex jersaq għal-likwidazzjoni u d-divizjoni tal-gid komuni tal-istess kontendenti, baqa' inadempjenti.

Jghid il-konvenut għaliex m' għandhiex dina l-Qorti għar-ragunijiet fuq premissi:-

1. Tiddikjara u tiddeciedi illi l-gid kollu, mobiljarju u mmobiljarju formanti l-komunjoni tal-akkwisti li kienet tezisti bejn il-kontendenti, jew altrimenti akkwistati mill-kontendenti, matul il-perjodu bejn id-data taz-zwieg tagħhom u d-data illi z-zwieg tagħhom gie definittivament dikjarat null u bla ebda effett legali, jappartjeni lill-istess kontendenti komunament w ugwalment u huwa allura dividibbli bejniethom fi kwoti ndaqs.
2. Tiddikjara xolta l-komunjoni ta' l-akkwisti ezistenti bejn il-kontendenti, tillikwida l-istess komunjoni u tillikwida dan il-gid prevja okkorendo bl-opera ta' periti u esperti nominandi.
3. Tordna d-divizjoni tal-istess gid bejn il-kontendenti billi tordna illi l-istess gid jigi maqsum u diviz f' zewg porzjonijiet komposti kif jigi ordnat u stabbilit minn dina l-Qorti in vista, inter alia, tad-dati tal-akkwist tad-diversi oggetti komprizi fl-istess gid u d-data tal-annullament taz-

Kopja Informali ta' Sentenza

zwieg tal-kontendenti, liema porzjonijiet illi jigu assenjati wahda lill-attrici u l-ohra lill-istess konvenut billi, okkorrendo ghall-finijiet ta' din it-talba, jigi nominat perit biex jipproponi pjan u skeda ta' divizzjoni, nutar sabiex jircievi l-att relattiv u kuratur biex jirraprezenta lill-eventwali kontumacija fuq l-istess att.

Bl-ispejjez komprizi dawk tal-ittra bonarja tal-25 ta' Mejju 1998 u dawk tal-ittra ufficjali tal-11 ta' Gunju 1998, kontra l-konvenut li huwa ngunt biex jidher ghas-subizzjoni.

B' riserva ta' kull dritt ta' azzjoni ulterjuri spettanti lill-istess attrici.

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut li biha eccepixxa:

Illi m' huwix il-kaz legalment, senjatement bhala konsegwenza tar-ragunijiet li minhabba fihom gie dikjarat null iz-zwieg tal-partijiet kontendenti, li jitqies illi l-gid kollu formanti l-komunjoni ta' l-akkwisti gja ezistenti bejniethom, jew li xort' ohra gie minnhom akkwistat tul il-perjodu bejn id-data taz-zwieg taghhom u d-data li fiha z-zwieg taghhom gie definittivament dikjarat null, jappartjeni lilhom ugwalmart u ghalhekk huwa dividibbli bejniethom fi kwoti ndaqs.

Rat id-dikjarazzjonijiet guramentatii tal-partijiet, il-listi tax-xhieda u l-affidavits prezentati;

Rat ir-relazzjoni¹ ta' l-Avukatessa Dottor Greta Mifsud Agius minnha debitament mahlufa;

Rat is-sentenza² moghtija mill-Prim' Awla tal-Qorti Civili fis-16 ta' April 1996;

Rat l-atti kollha tal-kawza;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

¹ Fol.130 *et seq.*

² Fol.65 *et seq.*

Ikkunsidrat;

Azzjoni

Illi permezz ta' l-azzjoni odjerna l-attrici qeda titlob li jigi diviz bejn il-partijiet "il-gid kollu, mobiljarju u immobiljarju formanti l-komunjoni ta' l-akkwisti li kienet tezisti bejn il-kontendenti, jew altrimenti akkwistati mill-kontendenti" bejn id-data taz-zwieg taghhom u d-data li fiha l-istess zwieg gie dikjarat null.

Minn naha tieghu l-konvenut, filwaqt li jaderixxi mat-talba attrici sabiex jinqasam il-gid akkwistat tul iz-zwieg taghhom, jsostni li, minhabba r-raguni li ghalha gie annullat iz-zwieg, dan il-gid m' ghandux jinqasam ugwalmart, u jiccita l-artikolu 20 tal-Kap.255 bhala l-bazi legali li fuqu qed iserrah l-eccezzjoni tieghu.

Kwadru tal-fatti

Illi mill-provi jirrizulta pacifiku li l-partijiet kienu zzewwgu fit-30 ta' Settembru 1984, mill-liema zwieg ma twieldux tfal. Illi wara konvivenza matrimonjali, li fiha l-partijiet kienu bieghu assi parafernali taghhom u akkwistaw assi ohra, iz-zwieg taghhom gie annullat b' sentenza moghtija mill-Prim' Awla tal-Qorti Civili fis-16 ta' April 1996.

Illi permezz ta' din is-sentenza, li llum hija res judicata, il-Qorti osservat li "jirrizulta ampjament li l-kunsens ta' l-attrici kien nkiseb bl-eskluzzjoni posittiva ta' l-att taz-zwieg" u ddecideit li z-zwieg kuntrattat bejn il-partijiet fit-30 ta' Settembru 1984 huwa null u bla effett fil-ligi "u dan minhabba difett fil-kunsens moghti mill-istess attrici u li jinkwadra ruhu fl-artikolu 19[1]F ta' l-Att dwar iz-Zwieg. Spejjez jithallsu mill-attrici."

L-eccezzjoni tal-konvenut

Illi permezz ta' l-eccezzjoni tieghu, spjegata b' mod aktar approfondit fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu, il-konvenut jsostni li, gjaladarba z-zwieg gie dikjarat null bi htija unika ta' l-attrici fit-termini tal-paragrafu [f] ta' l-artikolu 19[1] tal-Kap.255, allura kien hemm mala fede da parti taghha; u dan jeskludi l-applikazzjoni tas-sub inciz [1] ta' l-artikolu

20 ta' l-istess Kap. Hu jghid li peress li l-attrici ma kellhiex il-buona fede li jirrikjedi l-artikolu 20[1], "konsegwentement ma jistax jinghad li bejniethom iz-zwieg arreka l-komunjoni ta' l-akkwisti, u wisq anqas xi sehem ... mill-gid li 'altrimenti' gie akkwistat fiz-zwieg mill-kontendenti."

Minn naha taghha l-attrici, fin-nota replikatorja taghha, tirribatti dan l-argument billi ssostni:

[1] Illi dak akkwistat mill-konvenut fil-kors taz-zwieg jappartjeni lill-komunjoni ta' l-akkwisti, u jappartjeni liz-zewg konjugi, tenut kont ukoll tal-fatt li fiz-zmien in kwistjoni, qabel l-emendi li saru fl-artikolu 1362 tal-Kap.16 fl-1 ta' Dicembru 1993 l-attrici, bhala mara mizzewwga kienet legalment prekluzja milli tidher fuq l-atti ta' l-akkwist;

[2] Illi "l-artikolu 20 jirrigwarda biss il-materja ta' l-istat [status] tal-konjugi u ta' uliedhom wara l-annullament taz-zwieg u mhux il-pretensjonijiet patrimonjali taghhom.";

[3] Illi "minn imkien fis-sentenza ta' l-annullament taz-zwieg tal-kontendenti ma gie konkluz illi l-attrici ma kienitx in buona fede."; u fl-assenza ta' tali dikjarazzjoni, mhux legalment permess li din il-Qorti "terga' tifli l-provi li kien hemm fil-kawza ta' l-annullament u tara jekk huwiex minnu illi xi parti kienet in mala fede." Inoltre, il-konvenut qatt ma talab dikjarazzjoni bhal din, la fil-kawza ta' l-annullament u lanqas fil-kawza odjerna, u ghalhekk tali investigazzjoni minn din il-Qorti tkun ultra petita;

[4] Illi l-artikolu 20 tal-Kap.255 ma jirkollimx dwar il-mala fede tal-konjugi, "izda jekk kienux it-tnejn in buona fede."

Konsiderazzjonijiet tal-Qorti

Illi fl-ewwel lok jigi osservat li l-perit legali ma investitx l-eccezzjoni tal-konvenut, izda baqghet ghaddejja bil-qsim tal-effetti mobbli u mmobbli, li kienu gew akkwistati matul iz-zwieg; u ghaldaqstant, l-ilment tal-konvenut, li hu fis-sens li, qabel il-qsim, kellha tigi deciza din l-eccezzjoni sabiex jigi stabbilit il-modus dividendi ta' dawn l-assi, huwa certament validu; ghalkemm ghandu jigi osservat li l-eccezzjoni setghet giet imfassla f' termini izjed cari; u

inoltre, l-perit legali ma kellhiex il-beneficju tan-noti ta' sottomissionijiet prezentati sussegwentement ghar-rapport taaghha.

Illi in tema legali jigi osservat li l-kuncett ta' zwieg putattiv gie introdott fis-sistema guridiku nostrali bl-Att numru XXXIV tas-sena 1981 li ssostitwixxa l-artikolu 20 kif kien vigenti f' dak iz-zmien; u dana bhala eccezzjoni ghall-principju li "*quod nullum est, nullum producit effectum*" u huwa primarjament intiz sabiex jikkawtela d-drittijiet tat-tfal li jkunu twieldu fi zwieg li sussegwentement jigi dikjarat null; izda mhux biss, ghax permezz ta' dan l-artikolu l-legislatur ried ukoll jikkawtela l-effetti civili tal-konjugi li jkunu, jew tal-konjugi li jkun, in buona fede. L-iskop tal-legislatur f' dan ir-rigward jirrizulta car minn qari tad-disposizzjoni tal-ligi, u jsib konfort qawwi fid-diskussionijiet li saru meta din il-ligi kienet qeda tigi diskussa fil-Parliament³.

In propositu, il-Ministru tal-Gustizzja ta' dak iz-zmien qal, inter alia hekk: "U allura hawnhekk qed noholqu effetti civili ghal dak iz-zwieg li jkun gie annullat u jissejjah zwieg putattiv. It-tfal jibqghu dejjem ikkunsidrati legittimi .. [omissis].. Barra minnhekk, qedin niehdu hsieb li sakemm ikun hemm iz-zwieg ghadu ma giex annullat, dak il-perijodu ghandu, ghall-aspett civili, jitqies li z-zwieg ezista. Jigifieri dawk li huma drittijiet, per eżempju" u l-Onorevoli Ministru jkompli biex jghati eżempji dwar id-drittijiet patrimonjali tal-konjugi; u jishaq fuq il-fatt li, bejn il-konjugi, il-ligi hija ntiza biex tipproteggi dak il-konjugi li jkun in buona fede, kontra l-mala fede tal-konjugi l-iehor, distinzjoni li nsibuha fil-ligi Taljana; u aktar il-quddiem fid-diskors tieghu isemmi propju l-kaz ta' esklużjoni positiva bhala eżempju ta' mala fede da parti tal-konjugi.

Mill-premess jirrizulta car li, kuntrarjament ghal dak ssottomess mill-konvenut, l-artikolu 20 ma jirrigwardax biss l-istatus tal-konjugi u ta' uliedhom wara l-annullament taz-zwieg, izda jirrigwarda wkoll l-effetti civili patrimonjali tal-konjugi. Dan jirrizulta car ukoll mill-kontenut tas-sub

³ Vide Parliamentary Debates – Seduta nru.531 mizmuma 29 ta' Lulju 1981.

inciz [5] li jmponi fuq il-konjugi li jkun responsabbli għall-annullament taz-zwieg, l-obbligu li jmantni għal perijodu kwinkwennali, lill-konjugi l-iehor li jkun in buona fede. Inoltre *quod lex voluit lex dixit*; u l-ligi tghid biss “effetti civili” minghajr distinzjoni u għalhekk tapplika l-massima legali li *quod lex non distinguere nec non distinguere debemus*.

Illi minn qari tad-disposizzjoni in disamina, jirrizulta manifest li l-kriterju, jew ahjar l-ingredjent, principali sabiex jissussisti z-zwieg putattiv, bejn il-konjugi⁴, huwa l-ezistenza tal-buona fede da parti taz-zewg konjugi jew da parti ta' wiehed biss. Fl-ewwel kaz l-effetti patrimonjali ta' zwieg civili “jitqiesu li kienu jezistu favur il-mizzewwgin sakemm is-sentenza ta' nullita' tkun saret *res judicata*..”, filwaqt li fit-tieni kaz, dawn l-effetti jissussistu biss favur il-konjugi in buona fede.

Illi rigward l-fattur tal-buona fede tal-konjugi, l-awtur Taljan, Francesco Gazzjoni fit-trattat tieghu “*Manuale di Diritto Privato*”⁵ fil-kummenti tieghu dwar “Il matrimonio putativo” u l-ingredjenti tieghu, jghid : “Per quanto riguarda la buona fede, in questo caso essa equivale a ignoranza delle causa di invalidita'. L' errore puo' essere di fatto ...di diritto ... e puo' anche essere teoricamente inescusabile. Secondo le regole generali la buona fede si presume e deve essere presente al momento della celebrazione del matrimonio [*mala fides superveniens non nocet*]. Il dubbio circa l' invalidita' e' sufficiente ad escludere la buona fede.”⁶

Illi fil-kaz in disamina l-mala fede da parti ta' l-attrici tirrizulta cara u manifesta mill-kontenut tas-sentenza ta' l-annullament, u senjatament mill-parti dispositiva. F' dan il-kaz, il-Prim' Awla tal-Qorti Civili ddecidiet f' termini cari li z-zwieg kien null unikament minhabba l-fatt li l-attrici ssimulat il-kunsens bl-eskluzjoni posittiva ta' wiehed mill-element essenzjali taz-zwieg, cioe' l-att taz-zwieg, u

⁴ Jigi osservat li skond is-sub inciz [2] l-effetti ta' zwieg validu rigwardanti t-tfal jezisti “dejjem” irrispettivament mill-ezistenza tal-buona fede o meno tal-partijet.

⁵ Edizione X - 2003

⁶ Sottolinear tal-Qorti

konsegwentement addebitat l-ispejjez kollha fuq l-istess attrici.

Illi, rigward is-sottomissjoni attrici li, gjaladarba ma hemmx dikjarazzjoni fis-sens li l-attrici kienet in mala fede, u gjaladarba ma ntalbitx tali dikjarazzjoni, allura mhux legalment permess li din il-Qorti tinvesti dan il-punt; din il-Qorti tosserva li dak gie deciz fis-sentenza ta' l-annullament, jwassal b' mod esplicitu ghal mala fede ta' l-attrici. Dan jirrizulta manifest mir-raguni ta' l-annullament li hija unikament imputabbli lill-attrici, u li tikkonsisti fil-*caput nullitatis* kontemplat fil-paragrafu [f] li jikkontempla l-kaz ta' vizzju tal-kunsens da parti ta' minn b' att positiv tal-volonta' tieghu jeskludi obligazzjoni essenzjali ghaz-zwieg. Il-mala fede ta' l-attrici tohrog car, anke jekk mhux espressament dikjarat minn dik il-Qorti, mill-fatt li dina ngannat lill-konvenut meta esternament ghaddiet minn cerimonja ta' zwieg, izda internament eskludiet li jsir l-att taz-zwieg. Dik il-Qorti qalet obiter li "jidher li meta hija tat il-kunsens taghha ghaz-zwieg [hija] kellha l-intenzjoni illi ccahhad lill-konvenut mill-att matrimonjali." Minn naha tieghu l-konvenut ma giet addebitat b' ebda thija, tant li ma giex ordnat jippartecipa fil-hlas ta' l-ispejjez gudizzjarji.

Illi in vista tal-premessi konsiderazzjonijiet, guridici u fattwali, il-Qorti hi tal-fehema li f' dan il-kaz l-attrici ma tistax tinvoka favur taghha l-ezistenza tal-komunjoni ta' l-akkwisti; izda dan, pero' ma ghandux ikun ta' ostakolu sabiex l-attrici tottjeni sehemha mill-gid akkwistat bil-hidma taz-zewg partijiet tul il-kors taz-zwieg.

Likwidazzjoni

Illi, in vista tal-fatt li l-provi in propositu huma skarsi, hija opportuna l-osservazzjoni li huwa principju fundamentali f' materja ta' prova li *onus probandi incumbit ei qui dicit et non ei qui negat*.

Illi l-assi in dizamina huma s-segwenti:

[1] Fond bl-isem "White House" St.George's Street Marsascalea;

[2] Tlett vetturi, tal-marka MG, Mercedes u Van;

[3] Kont⁷ numru 770401 27719153 fil-Lloyds TSB li fis-7 ta' Novembru 2001 kien fih £11,273.76, u li qiegħed fuq isem iz-zewg partijiet;

[4] L-ghamara li hemm fir-restaurant;

[5] L-ghamara li kien hemm fid-dar matrimonjali precedenti bl-isem "Warda" Triq ic-Cerviola Marsascala;

[6] Kont bearer fl-ammont ta' Lm9,600 jew Lm9,000;

Krediti pretizi

[1] is-somma ta' Lm1,000 pretiza mill-attrici bhala parafernali tagħha;

[2] is-somma ta' Lm17,000 rapprezentanti r-rikavat mill-bejgħ tal-fond "Warda" fi Triq Cerviola f' Marsascala, parafernali tal-konvenut;

[3] is-somma ta' Lm8,000 rapprezentanti r-rikavat tal-bejgħ mill-fond f' Sta. Venera parafernali tal-konvenut;

[4] is-somma ta' Lm6,000 li l-konvenut ippercepixxa mingħand hutu bhala sehemu minn negozju.

[A] Fond – White House

Illi m' hemmx dubju li l-assi principali li giet akkwistat fil-kors taz-zwieg huwa l-fond bl-isem "White House" fi Triq San George Marsaskala valutat mill-Perit Mario Cassar fl-ammont ta' Lm140,000. Dan il-fond kien gie akkwistat permezz ta' kuntratt⁸ fl-atti tan-Nutar Dottor Charles Vella Zarb fit-30 ta' April 1988. Dan jikkonsisti f' zewg sulari; u, filwaqt li l-ewwel sular kien jintuza mill-partijiet bhala d-dar matrimonjali, il-pjan terran kien jintuza bhala restaurant.

Il-kontestazzjoni tal-partijiet f' dan ir-rigward hija fis-sens li, filwaqt li l-attrici ssostni li dan huwa gid komuni, il-konvenut jghid li dan jappartjeni lilu peress li kien deher huwa biss fuq il-kuntratt.

In propositu l-Qorti tosserva li fix-xhieda tagħha l-attrici, korroborata sa certu grad minn ohtha Carmen Persinalo, tghid⁹ li "il-konvenut u jiena bdejna nahdmu hafna f' dan il-lokal... Hu kien jahdem fil-kcina u jiena kont nahdem fil-

⁷ Fols.37 u 38

⁸ Fol.39 *et seq.*

⁹ Aff. fol.25 *et seq.*

bar u fir-restaurant ... Konna qed naghmlu sacrificju kbir peress illi hafna drabi ma kellniex facilitajiet sanitarji. Niftakar li gieli kont ninhasel f' lukanda qrib taghna jew nuza l-facilitajiet tal-appartmanet ta' xi hbieb taghna li kienu joqghodu vicin taghna.” Hija tispjega li, wara li l-konvenut kien biegh sehemu li kellu ma' hutu, “wara li sehh dan kollu, jiena kont shab mieghu fin-negozju tar-restaurant u kont nahdem daqsu, izda qatt ma rcevejt salarju. Hu kien jghidli li dak li konna qed nahdmu ghalih kien taghna t-tnejn.” Tghid ukoll li “Konna sejrin tajjeb fin-negozju, imma konna qeghdin nonqfu l-qligh kollha fuq id-dar illi ahna konna qeghdin inlestu fuq l-arja tar-restaurant. Biddilna l-arredament kollu tar-restaurant u rrinovajna l-kcina b' attrezzatura gdida. Imbaghad bdejna nirrangaw id-dar taghna li kienet mibnija fuq ir-restaurant. Domna diversi snin maghmlu dan, u nghixu skomodament.”

Minn naha tieghu l-konvenut f' dan ir-rigward jghid “Il-hanut dejjem jien hdimt fih, u Mary Rose kienet biss toqghod mal-cash register, u xi kultant isservi xi mejda biex tiehu t-tips...”¹⁰

Illi mill-provi jirrizulta nkontestat li biex gie akkwistat il-fond in kwistjoni u s-sehem ta' hutu, iz-zewg partijiet bieghu proprjeta' parafernali tagghom; filwaqt li l-attrici bieghet bicca art f' H' Attard parafernali taghha versu l-prezz ta' Lm3,500, il-konvenut biegh id-dar gewwa Marsascala bil-prezz ta' Lm17,000 u fond iehor f' Santa Venera bil-prezz ta' Lm8,000.

Illi din il-Qorti wara li ezaminat il-provi in propositu hija tal-fehema li meta l-konvenut akkwista l-fond “White House”, ghalkemm deher huwa biss fuq il-kuntratt, huwa kien qed jakkwista ukoll ghan-nom u fl-interess ta' martu l-attrici. Din il-konkluzjoni hija bazata fuq il-konsiderazzjonijiet li mill-provi jirrizulta car li l-akkwist tal-fond sar miz-zewg partijiet bi flus rikavati minn proprjetajiet parafernali tat-tnejn; u di piu' l-attrici kienet tahdem regolarment fil-gestjoni tar-restaurant li l-introitu tieghu kien jintuza biex

¹⁰ Aff. fol.60 et seq.

jigi rinovat ir-restaurant kif ukoll sabiex tigi rrangata d-dar soprastanti.

Il-Qorti tikkonsidera aktar verosimili l-versjoni moghtija mill-attrici milli dik tal-konvenut, meta l-attrici tghid li hija kienet tahdem fir-restaurant b' mod regolari, u ma kienitx tircevi salarju; u dan tenut kont tal-fatt li [1] hija kienet harget parti mill-flus ta' l-akkwist; u [2] f' dak iz-zmien kien necessarju ghall-partijiet li jghamlu l-aktar introjtu possibli mir-restaurant peress li dan kien qed iservi sabiex tigi rrangata d-dar matrimonjali li meta giet akkwistata kienet priva anke minn facilitajiet sanitarji. L-attrici tghid li kien hemm zmien meta t-tnejn kienu jghixu "skomodament".

In fine jigi osservat li hija assodata fil-gurisprudenza nostrana il-figura tal-mandatarju prestanome; u l-akkwist ta' immobbli fl-interess ta' haddiehor jiswa avvolja l-ftehim dwar dan l-akkwist bejn l-akkwiredent u l-persuna l-oħra ma jkunx sar bil-miktub.

Ghaldaqstant il-Qorti tikkunsidera dan il-fond bhala appartenenti liz-zewg partijiet fi kwoti wgwali.

[B] Vetturi

Illi fl-affidavit taghha l-attrici tghid li matul iz-zmien "xtrajna" tlett karrozzi tal-marka MG, Mercedes u van li skond hi ghandhom valur ta' Lm3,500, Lm3,500 u Lm500 rispettivament. Minn naha tieghu l-konvenut jsostni li l-van kien taz-ziju taghha stess, ghalkemm dam ghand il-konvenut erba snin; il-vettura MG kien bieghu Lm400; filwaqt li l-Mercedes kien xtraha Lm2,000 u sussegwentement kien hallas Lm2,000 f' dazju.

In propositu l-provi huma skarsi, kwazi nezistenti ghall-ahhar, salv li dawn il-vetturi kienu verament jezistu; izda ma jirrizultax provat li l-van kien tal-partijiet, filwaqt li rigward il-vetturi l-oħra, cioe' l-MG u l-Mercedes ma jirrizultax provat iz-zmien li fih gew akkwistati dawn il-vetturi. Jigi rilevat li, ghalkemm l-attrici tghid li meta huma akkwistaw ir-restaurant fit-30 ta' April 1988 hija kienet bdiet tahdem fih regolarment, ma jirrizultax provat li qabel

din id-data hija kienet ta' dem. Minn naha tiegħu il-konvenut jgħid fl-affidavit tiegħu li hija ma kienitx ta' dem wara li zzewwget, għajr li kienet tkun fir-restaurant.

In vista tal-premess, il-Qorti hija tal-fehema li fir-rigward tal-vetturi l-attrici ma provatx sodisfacentement li dawni ntraw miz-zewg partijiet; u l-probabilita' hi li kien il-konvenut li akkwista dawn il-vetturi għalih u wzati minnu; tant li meta l-attrici telqet mid-dar hija halliethom kollha fil-pussess tiegħu. Għaldaqstant din il-pretensjoni attrici ma treggix.

[C] Kont esteru

Illi f' dan ir-rigward jirrizulta car mid-dokumenti esebiti li dan il-kont huwa fuq isem iz-zewg partijiet, u għalhekk għandu jinqasam ugwalment bejniethom.

[D] L-ghamara fir-restaurant

L-attrici tgħid li sakemm infirdu, fir-restaurant kien hemm arredamenti li "jinkludu l-imwejjed u s-siggijiet li semmejt, l-ghamara u x-xorb u tazzi tal-bar, bankijiet tal-kcina, freezer kbir, jidhirli zewg fridges, forn tal-pizza, platti, cutlery, twagen, borom etc. ir-restaurant kien miftuh u jahdem bhala restaurant armat b' kollox."

Minn naha tiegħu l-konvenut jgħid li "l-ghamara u arredamenti u appliances tal-hanut, li fil-fatt ilu magħluq għal aktar minn 10 snin, illum m' għandhom ebda valur għaliex issa huma qodma u niddubita jekk għadhomx jahdmu."

Ili propositu l-Qorti, filwaqt li tosserva li mill-atti ma jirrizultax li kien gie mitlub u esegwit mandat ta' deskrizzjoni fuq l-oggetti fir-restaurant, u in mankanza ta' provi ulterjuri, tikkonkludi li, filwaqt li dawn l-oggetti huma taz-zewg partijiet li ntraw minnhom biex jigi gestit ir-restaurant minnhom, l-oggetti kollha ezistenti f' dan ir-restaurant illum għandhom jinbighu mal-fond, wara li jigu valutati.

[E] L-ghamara li kien hemm fid-dar bl-isem "Warda" Triq ic-Cerviola Marsascale;

Illi fl-affidavit tieghu l-konvenut jghid li l-ghamara li kien hemm fid-dar matrimonjali precedenti bl-isem "Warda" hadithom l-attrici. Huma kienu garrewhom ghand ommha u ohtha peress li fid-dar "White House" kien ghad hemm hafna xoghol xi jsir. Huwa jghid li kien hemm circa Lm3,500 ghamara, fajjenza, linef, twapet u attrezzi kollha li kien hemm f' dik id-dar.

Illi anke in propositu l-Qorti tosserva li ma ngabux provi sodisfacenti dwar x' kienu dawn l-oggetti, u min xtrahom jew bi flus min inxtraw. L-attrici minn naha taghha tghid li l-oggetti li ghandha fil-pussess taghha huma parafernali taghha.

Ghaldaqstant il-Qorti hija tal-fehema li l-pretensjoni tal-konvenut f' dan ir-rigward ma tistax treggi, tenut kont tan-nuqqas ta' provi adegwati kif ukoll tal-fatt li l-attrici ssostni li l-oggetti li qedin ghandha huma parafernali.

[F] Kont bearer fl-ammont ta' Lm9,600 jew Lm9,000;

Illi dan huwa ezempju iehor tan-nuqqas ta' provi cari da parti tal-partijiet, f' dan il-kaz da parti ta' l-attrici; ghax, filwaqt li fl-affidavit taghha tghid li meta telqet mid-dar hi hadet "s-somma ta' madwar Lm9,600 fi flus li kienu komuni.", fid-deposizzjoni taghha tal-5 ta' April 2004 hi tispjega li kienet hadet il-ktieb "bearer u tghid "Bhala "bearer kellna xi Lm9,000. Jiena sarraftu u hadt il-flus. Ma hadtx aktar flus, anzi hallejt kaxxa flus id-dar."¹¹

Minn naha tieghu l-konvenut jrriferi ghal dan il-kont "bearer" li kien fih "ammont totali ta' xi Lm9,000. Huwa jghid li "id-dar wara z-zwieg kont inzomm xi flus kontanti kif ukoll bearer account.."

Ghaldaqstant, fic-cirkostanzi, u in difett ta' provi ohra, il-Qorti ser tikkonsidera li s-somma li hadet maghha l-attrici mid-dar konjugali kienet ta' Lm9,000, u, fin-nuqqas ta' provi, partikolarment provi li juru li dawn il-flus gew akkumulati qabel ma' l-attrici bdiet tahdem fir-restaurant, il-Qorti anke fuq kaz ta' vero similjanza fir-restaurant ser

¹¹ Fol.100

tqis li dawn jappartjenu liz-zewg partijiet bhala parti mill-frott ta' x-xoghol taghhom.

Illi l-attrici tghid li hija kienet nefqet Lm5,000 minnhom biex tmanjni lilha nnifisha peress li l-konvenut ma kienx qed jonera d-digriet mgħoti mis-Sekond' Awla tal-Qorti Civili fl-1 ta' Dicembru 1994 li permezz tiegħu huwa kien gie obligat jivversa manteniment settimanali lill-attrici fl-ammont ta' Lm50. Hi tghid, u f' dan ma gietx kontraddetta, li "Huwa qatt ma hallasni".

Illi in propositu l-Qorti tikkondividi l-konkluzjoni tal-perit legali li s-somma ta' Lm5,000 għandha titqies bhala manteniment dovut lill-attrici mill-konvenut li ma kienx gie mħallas, u dan mill-1 ta' Dicembru 1994 sas-16 ta' April 1997¹². Għalhekk l-attrici mhijix tenuta li tirrifondi dan l-ammont, filwaqt li l-kumpliment ta' Lm4,000 għandu jinqasam ugwalment bejn il-partijiet.

Krediti

[1] Illi rigward is-somma ta' Lm1,000 pretiza mill-attrici bhala proprjeta' parafernali tagħha li gabet magħha fiz-zwieg, il-konvenut jirrikonoxxi li dawn intefqu fl-għamara, izda skond hu "regghet gemmathom mit-tips biex hadihom xort ohra."

Il-Qorti tosserva li l-fatt li l-attrici gabet din is-somma fiz-zwieg hija provata sodisfacentement bl-ammissjoni ta' l-istess konvenut, u għalhekk l-ezistenza ta' dan il-kreditu favur l-attrici tirrizulta provata.

[2] Illi rigward is-somma ta' Lm3,500 rapprezentanti r-rikavat mill-bejgh ta' plot go' H' Attard proprjeta' parafernali ta' l-attrici; jigi osservat li dan il-fatt ma giet michud mill-konvenut, għalkemm jsostni gratuwitament li l-flus kienet zammithom l-istess attrici, izda fuq dan l-aħhar punt il-konvenut ma gab ebda prova. Għaldaqstant dan il-kreditu pretiz mill-attrici jinsab sodisfacentement provat.

¹² In effetti manteniment bir-rata settimanali ta' Lm50, għall-perijodu ta' sentejn u erba xhur, jammonta għal Lm5,900, u cioe' disa' mija aktar milli hadet l-attrici

[3] Illi rigward is-somma ta' Lm17,000 rapprezentanti r-rikavat mill-bejgh tal-fond "Warda" fi Triq Cerviola f' Marsascale, parafernali tal-konvenut; jigi osservat li mill-provi jirrizulta li dan il-kreditu huwa ammess mill-istess attrici, u mhuwiex kontraddett, lanqas fil-quantum tieghu, mill-konvenut. Ghaldaqstant l-ezistenza ta' dan il-kreditu tirrizulta provata sodisfacement.

[4] Illi rigward is-somma ta' Lm8,000 rapprezentati r-rikavat tal-bejgh mill-fond f' Sta. Venera parafernali tal-konvenut; jigi osservat li anke dan il-kreditu jirrizulta ammess mill-attrici, u mhux kontraddett mill-konvenut, u ghalhekk l-ezistenza tieghu u l-quantum tieghu jirrizultaw provati

[5] Illi rigward is-somma ta' Lm6,000 li l-attrici tghid li l-konvenut ippercepixxa minghand hutu bhala sehemu minn negozju u ghalhekk hija proprjeta' parafernali tieghu, il-konvenut jghid biss li kienet "wisq aktar minn Lm6,000" izda ma gab ebda prova f' dan ir-rigward. Ghaldaqstant anke dan il-kreditu tal-konvenut jirrizulta provat.

Divizjoni

Dan premess u kkunsidrat il-Qorti tordna li s-segweni assi jigu divizi u assenjati lill-partijiet kif ser jinghad:

[1] Illi l-attrici ghandha kreditu ta' **erbat elef u hames mitt lira maltin [Lm4,500]**, rapprezentanti Lm1,000 flus parafernali taghha, u Lm3,500 ir-rikavat mill-plot taghha f' H'Attard;

[2] Illi l-konvenut ghandu kreditu komplessiv ta' **wiehed u tletin elf lira maltin [Lm31,000]**, rapprezentanti Lm17,000 rikavat mill-bejgh tal-fond tieghu "Warda", Lm8,000 rikavat mill-bejgh tal-fond tieghu f' Sta.Venera u Lm6,000 rikavat mill-bejgh tas-sehem tieghu fin-negozju.

[3] Illi l-bilanc illum fil-kont numru 770401 27719153 fil-Lloyds TSB li fis-7 ta' Novembru 2001 kien fih £11,273.76, u li qieghed fuq isem iz-zewg partijiet, ghandu jinqasam ugwalment bejniethom.

Kopja Informali ta' Sentenza

[4] Illi s-somma ta' erbat elef liri maltin [Lm4,000] rapprezentanti bilanc mill-bearer, ghandha tinqasam ugwalment bejn il-partijiet.

[5] Illi l-fond bl-isem "White House" fi Triq San George, Marsascula ghandu jinbigh bis-subbasta – sakemm il-partijiet ma jifthemux mod iehor – bil-prezz ta' mhux anqas minn Lm140,000, u r-rikavat, wara li minnu jitnaqqsu l-krediti rispettivi tal-partijiet, u cioe' Lm4,500 dovuti lill-attrici u s-somma ta' Lm31,000 dovuta lill-konvenut, jinqasam f' zewg porzjonijiet ugwali bejn il-partijiet.

[6] Illi l-oggetti kollha li hemm fir-restaurant illum ghandhom jigu valutati mill-espert Peter Bonello li qed jigi nominat espert ghal dan l-iskop, u jinbighu flimkien mal-fond "White House" kif fuq indikat – sakemm il-partijiet ma jifthemux mod iehor.

Decide

Ghal dawn il-motivi tiddecidi billi, previa li tilqa' l-eccezzjoni sollevata mill-konvenut in kwantu mhux inkompatibbli ma dak li ser jigi hawn that deciz:

[1] tilqa' l-ewwel talba fis-sens fuq indikat u limitament ghal daqshekk;

[2] tichad it-tieni talba in kwantu diretta ghax-xojiment tal-komunjoni ta' l-akkwisti;

[3] tilqa' it-tielet talba fis-sens li l-assi fuq indikati fis-sezzjoni ntestata "**Likwidazzjoni u Divizjoni**" jigu divizi kif indikat fis-sezzjoni ntestata "**Divizjoni**"

L-ispejjez ghandhom jigu sopportati bejn il-partijiet fi kwoti wgwali bejniethom.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----